

Tiama

Atibt

Tiama; NEN-EN 13556: gedu nohor (GB), tiama (F), Tiama (D), Code ENAN

Andere namen

Livuité, acuminata (Angola), edoussie, timbi (Kameroen), kalungi, kiluka (Congo), abenbegne (Gabon), edinam (Ghana), dongomanguila (Guinee), gedu lohor, gedu noha, gedu-nohor (Nigeria), mukusu (Oeganda), lifaki, m'vovo (Democratische Republiek Congo).

Botanische naam

Entandrophragma angolense (Welw.) C. DC..

Familie

Meliaceae.

Groeigebied

Boombeschrijving

Hoogte 40-50 m. De 15-30 m lange, rechte cilindrische takvrije stam heeft een diameter van 0,7-1,2(-2) m. De stam heeft zeer wijd uitlopende wortelaanlopen.

Aanvoer

Rondhout (fineerhout) en gezaagd (gekantrecht) hout.

Houtbeschrijving

Het kernhout is rozebruin tot egaal rood, naderkerend tot donker roodbruin. Het tot 100 mm brede spint is grauwwit tot lichtroze met soms een laag overgangshout naar het kernhout. Tiama is net als kosipo enigszins met gom doortrokken.

Houtherkenning

Roodbruin van kleur, op kops vlak marginale parenchymbanden en korte bandjes aan de vaten, op het kwartierse vlak enige streeptekening door kruisdraad. Tiama is de zachtste van de Afrikaanse mahoniesoorten (khaya, kosipo, sapeli, sipo, tiama) maar verder moeilijk hiervan te onderscheiden. Khaya mist naast de marginale banden de korte parenchymbandjes, sipo en sapeli hebben juist nog doorlopende parenchymbanden. Khaya en kosipo missen de streeptekening op het kwartierse vlak.

Draad

Kruisdraad.

Nerf

Matig grof.

Volumieke massa

(520-)560(-650) kg/m³ bij 12% vochtgehalte, vers 800-900 kg/m³ (vochtgehalte circa 70%).

Tropisch West-Afrika.

Krimp	Radiaal 2,8% en tangentiaal 4,6%.
Drogen	Matig snel. Voorzichtig drogen, want tiama heeft een sterke neiging tot vervormen. Versneld drogen dient voorzichtig te gebeuren, anders kan door vervormen aanzienlijk kwaliteitsverlies optreden. Een ijklijn is beschikbaar voor het uitvoeren van elektrische houtvochtmetingen.
Hardheid	Langsvlak 2400 N.
Bewerkbaarheid	Goed, zowel met handgereedschap als met machines. Door de aanwezigheid van veel gom kan dit aan de zagen blijven kleven, wat een afstompende werking heeft. Door de aanwezigheid van kruisdraad wordt een snijhoek van 20° aanbevolen.
Spijkeren & schroeven	Goed.
Lijmen	Goed.
Buigen	Slecht.
Oppervlakafwerking	Goed.
Impregneerbaarheid	Kernhout 4, spint 3 (volgens NEN-EN 350).
Bijzonderheden	Het hout uit Ghana zou het meest gelijkmatige hout met een regelmatige streep-tekening leveren.
Toepassingen	Meubelen, betimmeringen, trappen, parket, jacht- en scheepsbouw, triplex, decoratief fineer en verder als vervanger van sipo en sapeli. Tiama is echter zachter, minder stabiel en moeilijker in grote foutvrij-kwaliteiten te verkrijgen dan sipo of sapeli.
Sterkteklasse	Ingedeeld in D18, afhankelijk van herkomst en kwaliteit (zie tabel D).

Duurzaamheid

Relatieve weerstand tegen schimmels

Kernhout klasse 3 (NEN-EN 350: praktijkervaring en veldonderzoek).

Relatieve weerstand tegen dierlijke organismen

Kernhout: drooghoutboorders D, termieten S en marineboorders S (NEN-EN 350).